21.11.2018

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle päästökauppalain muuttamisesta (HE 228 vp)

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Päästöoikeusdirektiivin päivitys ja erityisesti sen yhteydessä päätetty päästökaupan markkinavakausvarannon vahvistaminen on nostanut päästöoikeusyksikön hintaa ja osin palauttanut päästökaupan uskottavuuden. Päästökauppalain muutoksella viedään Suomen lainsäädäntöön päästökauppadirektiivin keskeisiä muutoksia.

Yhteenveto

- Hallituksen esitys mahdollistaisi päästöoikeuksien mitätöimisen sen jälkeen kun päästöjä aiheuttavaa sähköntuotantokapasiteettia suljetaan. Kannatamme mahdollisuutta mitätöidä kansallisesti päästöoikeuksia esityksen mukaisesti. Mitätöinnin kautta voidaan varmistaa kivihiililain ja muiden mahdollisten kansallisten ilmastotoimien vaikuttavuus.
- Mitätöinti tulee toteuttaa strategisesti ilmastovaikutusta maksimoiden. Markkinavakausvarannon toimintaperiaatteet ohjaavat erityisesti sitä miten mitätöinti kannattaa ajoittaa.
- Esityksessä mahdollistetaan 2 % kertaluonteisen jouston käyttö Suomessa päästökaupan ja taakanjakosektorin välillä. Suomen luonnonsuojeluliitto kannattaa tästä joustosta luopumista ja tavoitteiden saavuttamista lisätoimien avulla taakanjakosektorilla. Tällä olisi positiivinen vaikutus sekä päästökauppaan että Suomen asemaan EU:n ilmastopolitiikassa.

Päästökaupan uusista periaatteista

Täydentävien kansallisten toimien asema ja täydentävä luonne vahvistuu sähköntuotannon osalta uuden päästökauppadirektiivin myötä Euroopan ilmastopolitiikassa.

Vuonna 2018 päästökaupan huutokauppatuloja arvioidaan kertyvän Suomelle noin 230 miljoonaa euroa. Päästöoikeuden hinnan nousu vaikuttaa huutokauppatuloihin korottavasti. Alentavasti tuloihin vaikuttaa puolestaan markkinavakausvaranto, joka vähentää Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää merkittävästi erityisesti vuosina 2019–2023.

Myöskään päästöyksiköiden mitätöinti ei ole ilmaista, sillä se vähentää Suomen huutokaupattavien päästöyksiköiden määrää ja siten päästöoikeuksien huutokaupasta saatavia tuloja.

Suomen luonnonsuojeluliitto – Finnish Association for Nature Conservation
Itälahdenkatu 22 b A, FI-00210 Helsinki, Finland | tel. +358 9 228 224
www.sll.fi | toimisto@sll.fi

Markkinavakausvaranto poistaa ylimääräisiä päästöyksiköitä markkinoilta tehostetulla ns. 24 % sisäänsiirto-osuudella vuoden 2023 loppuun asti (tämän jälkeen 12 %). Markkinavakausvarantoon siis siirtyy osuus markkinoiden ylijäämästä (nyt 1600 Mt), jonka jälkeen tietyn katon ylittävät päästöoikeudet mitätöidään pysyvästi. Tämä tarkoittaa sitä, että kansalliset lisätoimet lyhyellä aikavälillä (2024 asti) vähentävät merkittävästi päästöjä kun ne sekä vähentävät toteutuvia päästöjä että lisäävät markkinavakausvarantoon siirtyviä ja sieltä mitätöityvien päästöjen määrää.

Kansallista mitätöintiä on silti syytä soveltaa esimerkiksi kivihiililain yhteydessä sekä varovaisuusperiaatteen nojalla että ajoituksen vuoksi. Koska lain vaikutukset ulottuvat vuoden 2025 jälkeiseen aikaan sen päästövähennykset edellyttävät mitätöintiä.

Päästökauppatulojen käyttö

HE korostaa (s. 7) direktiivin suosittelevan, "että myönnettävän tuen määrä ei ylittäisi 25 prosenttia jäsenvaltion saamista päästöoikeuksien huutokauppatuloista". Tähän tulee lisätä, että komissio lisäksi suosittelee köyhimpien kehitysmaiden ilmastotoimien rahoittamista päästökauppatuloista, mukaan luettuna sopeutumistoimet[1].

Jousto päästökaupan ja taakanjakosektorin välillä

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmissa ja muissa selvityksissä on lähdetty siitä, että Suomi hyödyntää taakanjakosektorilla 2 % kertaluonteisen jouston (yhteensä 7 Mt CO_2e vuosina 2021–2030).

Luonnonsuojeluliiton mielestä Suomen ei ole syytä hyödyntää 2 prosentin joustomahdollisuutta päästökaupan ja taakanjakosektorin välillä (ns. kertaluontoinen jousto). Sitran 19.11. julkaisema selvitys osoittaa, että voimme lisätä huomattavasti taakanjakosektorin päästövähennystavoitetta kustannustehokkaasti mm. liikennesektorilla.

Jouston käyttämättä jättäminen vaatii aidosti lisäisiä toimia. Niitä tarvitaan. Jotta Suomen oma päästövähennystavoite voidaan nostaa 1,5 asteen vaatimalle tasolle, on järkevää lisätä toimia kaikilla sektoreilla.

Jouston käytöstä pidättäytyminen ainakin jaksolla 2021–2025 lisäisi alustavan arvion mukaan markkinavakausvarannosta mitätöityvien päästöyksiköiden määrää ja tukisi siten lisäisesti EU:n ilmastopolitiikan vahvistumista sekä päästökauppa- että taakanjakosektoreilla. Joustosta luopuminen mahdollistaisi EU:n ilmastopolitiikan kirittämisen tärkeällä hetkellä, kuten EU:n tulevalle puheenjohtajamaalle sopii.

Lisätietoja:

Suojeluasiantuntija Otto Bruun

puh: 040 631 3399

otto.bruun@sll.fi

[1] Euroopan komissio (s. 76/6) http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0410&from=EN